

Mu daamid ja härrad,

Eestis on 2500 inimest, kes on kodust kaugel seisnud Eesti julgeoleku eest. Nendel meestel ja naistel on hindamatu töö- ja elukogemus ning nad on valmis andma kõik meie riigi ja inimeste eest. Nad on Eesti Kaitseväe ja Kaitseväe veteranid.

Viimasel nädalal olen kandnud ja kannan ka homme rinnas sinilillemärki, sest olen uhke nende üle, kes kaitsevad Eestit lähedal ja kaugel. Näen, et ka teil, head sõbrad, on sinilill rinnas. See on väga tore algatus ja loodan, et sellest saab kaunis traditsioon.

Homme on Eestis veteranipäev. Kutsun teid kõiki üles homme lippu heiskama, et tunnustada neid, kes on meie sinimustvalget kriisikolletes kõrgel hoidnud. Täna toetame langenud ja vigastada saanud kaitseväelaste lapsi Carolin Illenzeeri Fondi abil ja eestvõttel.

Veteranipoliitika hõlmab kogu Eesti ühiskonda. Sest need 2500 meest ja naist on Eesti sõdurid – nad on meie sõdurid. Eestile on jätkuvalt olulised iseseisev kaitsevõime, ajateenistusele tuginev reservarmee, rahva kaitsetahtele toetuv vabatahtlik Kaitseväe. See kõik sümboliseerib meie püsivat kaitsetahtet, nutikust, paindlikkust, riigi ja erasektori koostööd. Tuhanded Eesti inimesed on valmis andma oma panuse riigikaitseks – ajaga, nõuga ja jõuga – kaitseväelasena, kaitseväelaseks, politseinikuna, piirivalvurina või vabatahtliku päästjana. Rahva kaitsetahe on tugev. See teeb heameelt ja annab kindlustunnet. Ning see mõjub heidutavalt neile, keda on vaja heidutada. Hinnakem seda.

Me oleme kiirelt hakanud oma vabadust endastmõistetavaks pidama. See, mis toimub praegu Ukrainas, näitab, kui eksitav ja uinutav see endastmõistetavus võib olla. Loen raporteid pidevalt, ja pidevalt tuleb meelde, mida olen lugenud mälestusraamatutest 1940. aastast - need sündmused on väga sarnased. Kiievi, Donetski ja Krimmi sündmused on meile oluliselt lähemal – ajas, ruumis, saatuses – kui me sageli oleme valmis tunnistama. Tahan siinkohal rõhutada kolme olulist järeldust.

Esiteks, kriis Ukrainas ja Krimmi annekteerimine Venemaa poolt on loonud täiesti uue

Julgeolekupoliitilise olukorra. Maailmakorraldus, mille aluseks on austus riikide territoriaalse suveräänsuse ja terviklikkuse vastu ning usk, et suhteid saab rajada ühistele väärtushinnangutele, on kokku varisenud. Euroopa Julgeoleku- ja Koostöökonverentsil Helsingis 1975. aastal kokku lepitud Helsingi lõppakt – mis sätestas, et riigipiire ei tohi vägivaldselt rikkuda – on kaotanud suure osa oma väärtusest pärast Krimmi annekteerimist.

Me ei saa enam eeldada neid põhiarusaamu, mida meile on veerand sajandit jutustatud. Oleme jõudnud uude "realismi aega". Berliini müüri lagunemise järgset, post-1991. aasta maailma, ei ole enam. Rahvusvahelised lepped ei kehti enam, kui jälle kõneleb toores jõud, ja kehtib põhimõte "kel jõud, sel õigus" või nagu Thucydides kirjutas 2400 aastat tagasi: tugev teeb, mida tahab, nõrk teeb, mida peab. See uus normaalsus jääb meiega kauaks. See nõuab meilt ka täiesti uut tüüpi mõtlemist.

Oluliseks märksõnaks uues olukorras on heidutus – see peab olema veenev ja konkreetne. Heidutuse üheks osaks on NATO ja liitlaste nähtav ja pikaajaline sõjaline kohalolek Balti riikides. Samal ajal sõltub heidutus meist endist ja sellest, kui palju oleme valmis maksma. Võime uhked olla, et meie täidame 2% ühena vähestest, aga võib-olla on 2% liiga vähe. Me peame nendest asjadest rääkima.

Teiseks, meie oma poliitikute vastutus inimeste ees on senisest veelgi suurem. Keerulist olukorda ei tohi ära kasutada erakondlike ja isiklike sisepoliitiliste eesmärkide saavutamiseks, eriti lähenevate valimiste eel. Kui asi läheb tõsiselt, oodatakse riigimehelikku käitumist nii valitsuse kui opositsiooni poliitikutelt.

Hoolimata nende poliitilistest ja ideoloogilistest veendumustest lähevad praegused poliitikud ajalukku sellega, kuidas tullakse toime julgeolekukriisiga – kas otsused on kaalutletud või langetakse populismi. Kinnitan, et valimistel loeb enam see, milliseid otsuseid langetatakse julgeoleku vallas, mitte millised punktid varem sõlmitud koalitsioonileppes on täidetud. See läheb Eesti kodanikele praegu kõige enam korda – Kadriorgu kirjutatakse või helistatakse sel teemal palju. Praegused mured on eksistentsiaalsed, seda varem ei olnud.

Kolmandaks, psühholoogiline kaitse peab ühiskonnas olema tugevam. Me ei tohi tuld võtta poliitilistest provokatsioonidest. Sõnal on jõud, ja igasuguse sõjaga käib kaasas ka psühholoogiline sõda. Ka teades, et kõike on lubatud öelda, peavad inimesed aru saama, et kui klikke kogutakse propagandavalede levitamise või paanika tekitamisega, siis küsigem, kas tahame jõuda ühiskonda, kus pole enam demokraatiat – ega seega ka sellist majandust, kus

klikkidest kellelgi kasu on. Ja mõelgem igaüks omaenda tegudele sellest vaatenurgast. Me ju näeme katseid tekitada just nimelt hirmu ja ebakindlust meie riigi, meie julgeoleku suhtes.

Minu arvates ei tohiks ajakirjandus hirmutada ega lasta hirmul asjatult levida. On eriti küüniline kirjutada sellest, millised Eesti sportlased mahuks Venemaa koondisesse, kui Eesti haarataks Venemaa koosseisu. Kui keegi arvab, et see on naljakas, siis ma kinnitan – see ei ole naljakas. Inimestel, kaaskodanikel, tekib hirm nendest asjadest.

Ärgem unustagem, Eesti riik on kõik meie inimesed. Mitte ainult valitsus, mitte ainult kaitsevägi ja mitte president. Eesti on meie kõigi kooslome, ja see on meie kõigi vastutusel. Me kõik osaleme oma riigi kaitses, aga ka oma sisemise turvatunde loomises.

Samas olen endiselt veendunud, et Eesti koht maailmas on paremini kindlustatud kui kunagi varem. Meil on tugev kaitsetahe, meil on tugevad liitlased.

Head sõbrad,

Mul on hea meel näha, et täna õhtul on siia Lennusadamasse kogunenud nii arvukalt inimesi, kes hoolivad meie riigist, meie kaitseväelastest ja nende lähedastest. Olen alati pidanud tähtsaks kodanikualgatuse edendamist Eestis. Sest olen kindel, et üks õige asi peab põhinema inimeste omal algatusel. Oma riigi korraldamine pole vaid valitsuse ja parlamendi asi. Meist igaüks võib ideid välja pakkuda. Meie väikeses riigis on võimalik jõuda igaüheni.

Carolin Illenzeeri Fond on sümboli tähendusega. See näitab hoolivust ja üksteise märkamist Eesti ühiskonnas. Teadmine, et ühiskond hoolib kaitseväelastest ja nende peredest; teadmine, et kui midagi juhtub, ei jäeta kedagi üksi, et lastel aidatakse saada hea haridus – see annab kindluse neile, kes on Eesti kaitsmise enda elukutseks valinud.

Täna kõiki annetajaid ja tänase heategevusliku õhtusöögi korraldajaid ja toetajaid. Ma tänan kõiki teid, kes te hoolite Carolin Illenzeeri Fondi lastest ja nende tulevikust, hoolite oma riigist.

See tänu on väga siiras.